

Jelentés az ipar 2012. évi teljesítményéről

Tartalom

1. Az ipar helye a nemzetgazdaságban és a nemzetközi gazdasági környezetben	2
2. Az ipar szervezeti keretei.....	5
3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység.....	6
4. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői.....	8
5. Az ipari alágak főbb jellemzői	14
6. Az ipar beruházásai	21
7. Az ipari árak.....	23

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek):

Táblázatok

Módszertan

1. Az ipar helye a nemzetgazdaságban és a nemzetközi gazdasági környezetben

A **világgazdaság** 2008–2009-es válságot követő növekedési üteme lassult az elmúlt három évben, 2012-ben már csak 3,2%-kal bővült. A fejlődő országok átmeneti lendületvesztés után újra szárnyalnak. A javarészt fejlett országokat tömörítő OECD egészére számított bruttó hazai termék 2012-ben 1,4%-kal emelkedett az előző évhez képest. Az **Egyesült Államok** gazdasági teljesítménye 2,2%-kal nőtt, az ázsiai térségben **Japán** bruttó hazai termékének volumene 1,9, **Kínáé** 7,8%-kal emelkedett az elmúlt évben.

A dél-európai országok gazdasági recessziójának eredményeképpen az **Európai Unió (EU-27)** tagországainak együttes teljesítménye 0,3, az eurózóna tagállamainak közös GDP-je 0,5%-kal mérséklődött az egy évvel korábbihoz képest, szemben a 2011. évi 1,5 illetve 1,4%-os növekedéssel. A csökkenést mérsékelte az unió legnagyobb nemzetgazdaságának, **Németország** teljesítményének 0,6%-os bővülése. Magyarország legfontosabb gazdasági partnerei közül (hazánk külkereskedelmi termékforgalmát tekintve) Németország mellett Szlovákia 2,0, Ausztria 0,7%-kal növelte gazdasági teljesítményét, Franciaországban stagnált a gazdaság, Olaszországban pedig 2,3%-kal csökkent a GDP 2012-ben.

A kedvezőtlenül alakuló külső környezet és az alacsony belső kereslet következtében **Magyarország gazdasági teljesítménye** több mint másfél évig tartó növekedést követően megtorpant, 2012 elején csökkenésbe fordult. 2012 egészét tekintve 1,7%-kal esett vissza hazánk bruttó hazai terméke. Az információ, kommunikáció, valamint a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ág teljesítménye növekedett, a visszaesést alapvetően a mezőgazdaság és az ipar teljesítményének csökkenése okozta.

A 2012. évi gazdasági teljesítményváltozás tekintetében az európai uniós rangsor utolsó harmadában helyezkedünk el. A régiós versenytársak közül Szlovákia GDP-je 2,0, Lengyelorszáé 1,8%-kal növekedett, Csehorszáé viszont 1,2%-kal csökkent. A régiókból egyedül Szlovénia teljesített rosszabbul hazánknál, 2,3%-os visszaeséssel.

Az **ipar** a nemzetgazdaság legjelentősebb ágazati csoportja, amely a bányászat, kőfejtés, a feldolgozóipar és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás nemzetgazdasági ágakat foglalja magába. A három ág együttes teljesítménye Magyarország **bruttó hozzáadott értékéhez** 2012-ben 26%-kal járult hozzá. Nemzetgazdasági súlya 1995 óta folyó áron számítva 23–27% között mozgott. Azóta a legnagyobb súlyt a bruttó hozzáadott értékben 1998-ban (26,7%), a legkisebbet (23,6%) 2009-ben, a válság mélypontján érte el. 2012-ben az Európai Unió országai közül Magyarország az élmezőnyben szerepelt az iparnak az összes bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulása tekintetében. A legnagyobb ipari részesedést Románia (32,5%), míg a legkisebbet Luxemburg (7,7%) adta. Csak a feldolgozóipart nézve pedig Csehország (24,7%) után a második helyet foglaltuk el 23,2%-kal.

Az **Európai Unió (EU-27) ipari termelése** az elmúlt évben 2,1%-kal esett vissza, az azt megelőző évi 3,0%-os növekedést követően. A nagy ipari országok ipari termelésének alakulását tekintve a legnagyobb mértékű, 6,0% vagy afeletti csökkenést Olaszországban és Spanyolországban mérték. Franciaországban és az Egyesült Királyságban szintén csökkent (2,5, illetve 2,7%-kal), Ausztriában, Németországban és Hollandiában gyakorlatilag stagnált, viszont Lengyelországban nőtt az ipari termelés. A 27 tagállamból 8 ország ipari termelése haladta meg a válság előtti, 2007. évi szintet: a legdinamikusabban, 19,1%-kal Szlovákia kibocsátása nőtt. Magyarország termelése nem érte el a válság előtti szintet, 6,0%-os visszaesésével a középmezőnybe került. A legrosszabb teljesítményt a mediterrán országok nyújtották, ezen belül a legnagyobb mértékben, több mint 27%-kal Görögország és Spanyolország ipari termelése csökkent.

1. tábla

Néhány uniós tagország termelésének alakulása, 2007=100%
(munkanappal kiigazított indexek szerint)

Ország	2008	2009	2010	2011	2012
Szlovákia	114.7	96.8	104.7	110.2	119.1
Lengyelország	102.4	98.5	109.2	116.9	118.9
Románia	102.7	97.1	101.7	109.5	112.6
Észtország	95.2	72.4	89.0	106.6	106.8
Litvánia	104.7	90.3	95.8	102.2	105.9
Lettország	96.8	79.4	90.8	98.9	104.9
Belgium	104.0	93.3	103.7	108.3	104.8
Ausztria	101.3	89.9	95.9	102.3	102.6
Magyarország	99.2	81.8	90.2	95.3	94.0

A nemzetgazdaság **beruházásai** 2012-ben – előzetes számítások szerint – 5,2%-kal csökkentek az előző évhez képest (2011-ben 4,5%-os volt a visszaesés). A beruházások szerkezetét tekintve az építési beruházások 10,6%-kal alacsonyabbak voltak, míg a gép- és berendezés beruházások 1,8%-kal emelkedtek. A feldolgozóiparban a 2011. évi kiugróan magas növekedés (24,2%) után kisebb mértékben (4,9%-kal) bővültek a beruházások. A legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágak közül a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ág beruházásainak volumene 2,4%-kal maradt el 2011-hez képest, amelynek a szárazföldi-, csővezetékes szállítás, légi szállítás továbbá a gyorsforgalmiúthálózat-építés és fejlesztések beruházásainak jelentős csökkenése volt az oka. A legtöbb nemzetgazdasági ágban a beruházások több éve tartó csökkenő tendenciája folytatódott.

A nemzetgazdaságban az **alkalmazásban állók létszáma** 2 674 ezer fő volt a legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek körében, ez 0,6%-os csökkenést jelent az előző évhez képest. Az ipar részaránya a foglalkoztatásban a nemzetgazdaságon belül a 2011. évi 22,5%-ról 2012-ben 21,8%-ra mérséklődött. Az alkalmazásban állók **bruttó nominális keresete** 2012-ben 4,6%-kal, a **nettó átlagkereset** 2,0%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. 2012-ben a keresetek reálértéke nemzetgazdasági szinten 3,4%-kal mérséklődött 2011-hez képest.

Az ipar helye a nemzetgazdaságban

Év	A ipar részaránya, %			
	a bruttó hozzáadott értékből	a beruházásban	a foglalkoztatásban	vállalkozások számában
2004	25,0	29,5	24,9	7,5
2005	25,0	26,8	24,3	7,2
2006	25,0	25,7	24,1	6,9
2007	25,1	28,9	24,2	6,5
2008	24,4	27,1	23,1	4,9
2009	23,6	25,2	22,3	4,6
2010	25,2	28,3	22,1	4,5
2011	25,8	36,3	22,5	4,5
2012	26,0	35,9	21,8	4,5

2. Az ipar szervezeti keretei

2012-ben a **regisztrált vállalkozások száma** az iparban 2011-hez viszonyítva csökkent, hasonlóan a nemzetgazdaság egészéhez. 2012. december 31-én 74 216 ipari vállalkozást tartottak nyilván, amely a nemzetgazdaság vállalkozásainak 4,5%-át tette ki. Ez közel 500 céggel kevesebbet jelent, mint egy évvel korábban. Az ipari ágak közül a bányászatban és a feldolgozóiparban kevesebb, míg az energiaiparban több vállalkozást regisztráltak.

A **társas vállalkozások** száma a 2012. december 31-i állapot szerint 0,3%-kal alacsonyabb volt az egy évvel korábbinál: ez 167-tel kevesebb céget jelentett. Ezen belül a jogi személyiségű társas vállalkozások száma nőtt (686 szervezet), míg a jogi személyiség nélküliekben visszaesett (853 vállalkozás). Az összes ipari vállalkozás majdnem egyharmadát adó **egyéni vállalkozások** száma 328-cal – 1,3%-kal – csökkent.

Az **ipari koncentrátságot** tükrözi az, hogy az ipari kibocsátásból mintegy 70%-ot kihatósító, 249 főnél nagyobb létszámmal működő nagyvállalatok termelése összesen 406 cég teljesítményéből származik. Ez az összes ipari vállalkozás 0,5%-át adja. Ezzel szemben az ipari termeléshez 5%-kal hozzájáruló 5 fő alatti kisvállalkozások az összes ipari szervezet több mint négyötödét adják.

3. tábla

Regisztrált gazdasági vállalkozások száma

Ágazat		2011	2012
kódja	megnevezése		
B	Bányászat, kőfejtés	735	718
C	Feldolgozóipar	72 749	72 211
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1 227	1 287
B+C+D	Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	74 711	74 216
A - S	Nemzetgazdaság összesen	1 651 507	1 666 402

4. tábla

Az ipar vállalkozásai létszám-kategóriák szerint, 2012

Létszám-kategória	A regisztrált vállalkozások száma	A regisztrált vállalkozások megoszlása, %
4 fő és kisebb ^{a)}	60 014	80,9
5–9 fő	5 624	7,6
10–19 fő	3 870	5,2
20–49 fő	2 601	3,5
50–249 fő	1 701	2,3
250 fő és nagyobb	406	0,5
Ipar összesen	74 216	100,0

a) Az ismeretlen létszámú szervezetekkel együtt.

3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység

2012-ben az iparban alkalmazásban állók száma – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál – 621 824 fő volt, 2,1%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. Az előző évben még 3,4%-os létszámemelkedést regisztráltunk. Az összes munkavállaló 73%-át képviselő fizikai foglalkozásúak száma 2,6, a szellemi foglalkozásúaké kisebb mértékben, 0,7%-kal mérséklődött.

2012-ben az **ipar** mindhárom ágában csökkent a létszám az előző évhez viszonyítva: a legnagyobb mértékben, 3,8%-kal az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás). A **feldolgozóipar** tizenhárom alága közül mindössze kettőben emelkedett az alkalmazásban állók száma, háromban gyakorlatilag stagnált, a többi nyolcban pedig 0,8, és 10,2% közötti létszámfogyás volt a jellemző. A **járműiparban** 2412 fővel dolgoztak többen, mint egy évvel ezelőtt (ez 3,4%-os növekedést jelent), elsősorban új autógyárunknak köszönhetően. Itt a szellemi foglalkozásúak létszámának növekedése (5,4%) gyorsabb volt, mint az összes munkavállaló 77%-át kitevő fizikai foglalkozásúaké (2,9%).

A feldolgozóipari alágak összehasonlításában 2012 legnagyobb foglalkoztatója az **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása** volt, de az iparágban közel 1500 munkavállalóval kevesebben dolgoztak, mint 2011-ben. Nem változott a létszám – 73 ezer fő – a foglalkoztatásban második helyen álló **fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártásában**. Jelentősen, 10,2%-kal alacsonyabb volt (ez közel 6 ezer dolgozót jelent) az alkalmazásban állók száma a **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában** a gyárbezárások, illetve a termelés visszaesése, a kapacitások leépülése következtében.

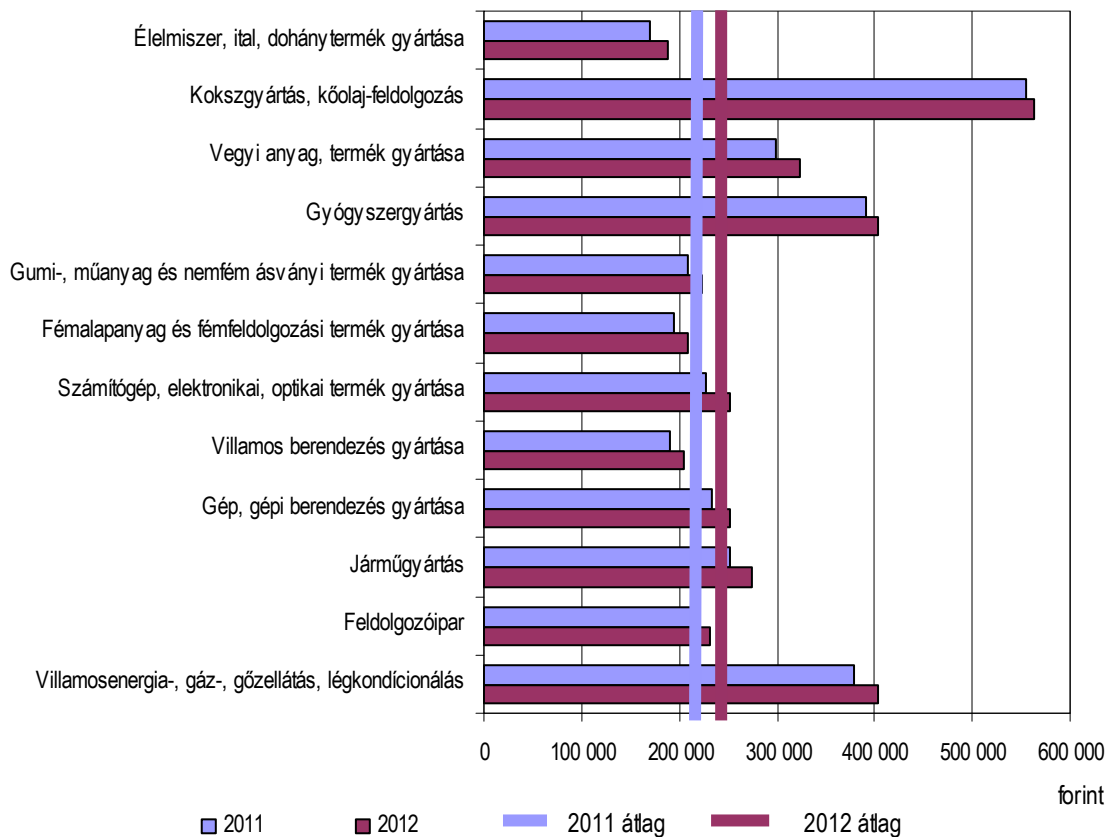
Az iparban az alkalmazásban állók aránya a nemzetgazdaságon belül a 2011. évi 34,3%-ról 2012-ben 34,2%-ra mérséklődött, ez főben kifejezve több mint 13 ezret jelentett.

Az ipari termelés 1,7%-os visszaesése a létszám 2,1%-os csökkenése mellett ment végbe 2012-ben, ennek következtében a **termelékenység** színvonala – azaz az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** – 0,4%-kal magasabb volt, mint az előző évben. A termelékenység 2010-ben még jelentősen, 12,3%-kal emelkedett, ezzel szemben 2011-ben már csak 2,0%-kal nőtt. A bővülés a feldolgozóipari alágak többségére jellemző volt 2012-ben. 10% feletti termelékenység növekedés (11,5%) csak az ipari termelés csekély súlyt képviselő egyéb feldolgozóiparban figyelhető meg. Az ipari termelés motorjának számító **járműgyártásban** 4,9, míg a szintén jelentős súlyú **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában** 6,1%-os volt az emelkedés. A második legnagyobb alágban, a **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában** azonban számottevően, 8,6%-kal csökkent a termelékenység.

2012-ben az **iparban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete** 238 224 Ft volt, 7,9%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. Az ipari keresetek növekedése 0,7 százalékponttal meghaladta a versenyszféra egészére jellemző értéket (7,2%). A különbség értékben kifejezve 4495 forintot tett ki. Az ipari ágak, alágak tekintetében a legnagyobb bruttó átlagkeresettel, 563 814 Ft-tal a **kokszyártás, kőolaj-feldolgozás** alkalmazottai rendelkeznek, míg a második helyet a rangsorban az **energiaipar** foglalta el (404 042 Ft). 400 ezer forinton felül keresnek még a **gyógyszergyártásban** foglalkoztattak is. Az előzőeken kívül a feldolgozóipar négy alágában (többek közt a **járműgyártásban**) és a **bányászat** területén az ipari átlag felett (251 és 323 ezer Ft között), hét alágban pedig az ipari átlag alatt (134 és 224 ezer Ft) alakult a bruttó átlagkereset. A havi bruttó átlagkereset változatlanul a könnyűipar területén, a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** volt a legalacsonyabb.

1. ábra

Az alkalmazásban állók átlagos havi bruttó keresete az iparban a fontosabb alágak szerint, 2011, 2012

4. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői

Az ipari termelés alakulása

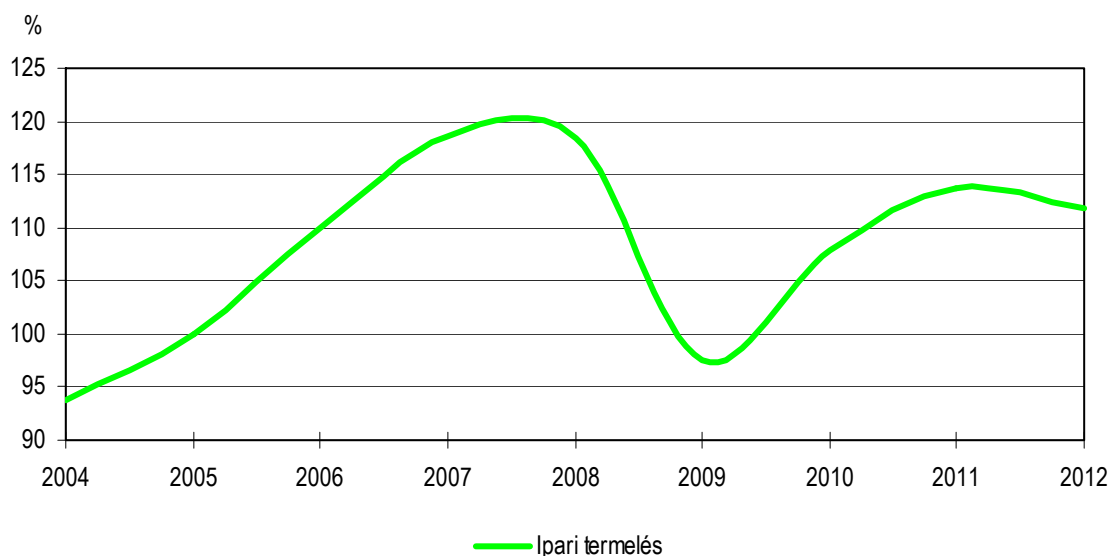
Az ipari termelés a 2000. évi 18%-os növekedési csúcsa után két évig 3–4% közötti, azt követően 2003-tól 2007-ig – az ipari konjunktúrának köszönhetően – 6,8–9,9% között bővült. 2008-ban az ősszel bekövetkezett válság hatására a kibocsátás már nem nőtt, 2009-ben pedig mintegy 18%-kal visszaesett. A külső konjunktúrának is köszönhetően 2010-ben az ipar több mint 10%-os termelésbővülést ért el, de 2011-ben 5,6%-ra lassult a növekedés üteme.

A megelőző két év növekedését követően **2012-ben** – a teljes körű adatok szerint folyó áron 24 305 milliárd Ft-ot kitevő – **ipari termelés** csökkenésbe fordult: a kibocsátás volumene **1,7%-kal mérséklődött**. A hazai és külpiazi eladások egyaránt visszaestek, amelyre a 2009-es válságév kivételével húsz éve nem volt példa, hiszen az exportértékesítés volt eddig az ipari termelés hajtóereje.

Az éven belüli folyamatot tekintve a termelés az év első nyolc hónapja közül hatban még elérte vagy meghaladta az egy évvel korábbi szintet, szeptembertől viszont folyamatosan csökkent. A legnagyobb mértékű bővülés februárban (1,2%), a legnagyobb csökkenés decemberben (7,6%) történt.

2. ábra

Ipari termelés alakulása, 2005. év havi átlaga = 100,0

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a közel 93%-ot képviselő **feldolgozóipar 2012. évi kismértékű, 1,6%-os csökkenése** – az előző két év növekedésével szemben – az export mérséklődésével egyenes arányban ment végbe. A feldolgozóipari termelés továbbra is kivitefüggő: az alágak többségénél a külpiazi eladások játszották a meghatározó szerepet. Az ipari termelésből 6,8%-kal részesedő energiaipar 3,3%-kal lett alacsonyabb, ezzel szemben az 1% alatti arányú bányászat kibocsátása 8,7%-kal bővült.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően meghatározzák a világgazdaságban – és ezen belül is leginkább az Európában – végbemenő gazdasági folyamatok. A külső konjunktúrától való függést erősíti, hogy a termelés hajtóereje továbbra is az exportértékesítés, míg a belföldi kereslet több éve kedvezőtlenül alakul.

5. tábla

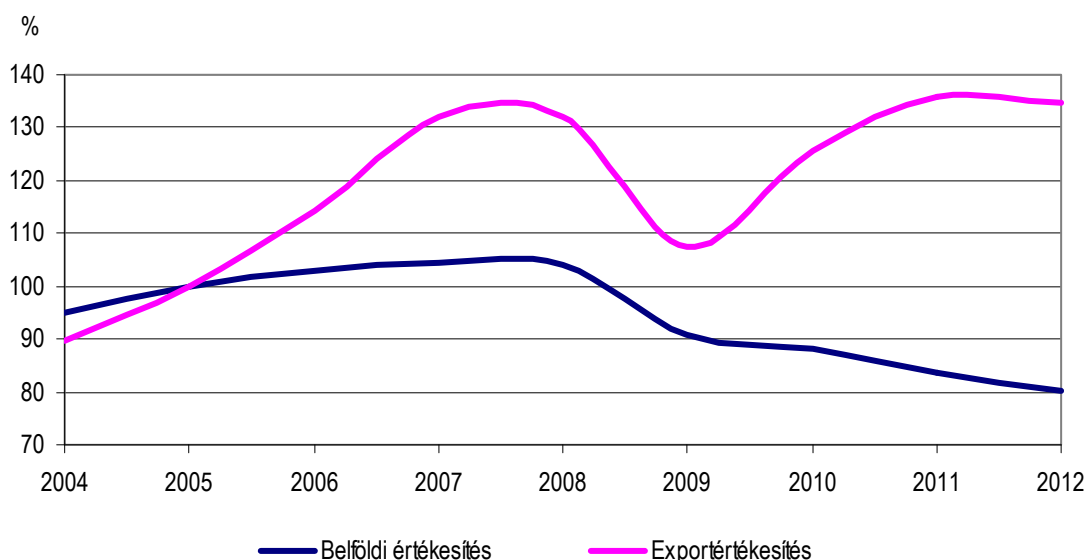
Az ipari termelés és értékesítés, 2008–2012

Időszak	Termelés	Értékesítés			Az export aránya az értékesítésben, folyó áron, %
		összesen	belföldi	export	
	volumenindexe, az előző év azonos időszaka = 100,0				
2008	100,0	99,8	99,4	100,1	49,5
2009	82,2	84,3	87,5	81,2	49,3
2010	110,6	106,6	97,0	116,9	53,0
2011	105,6	101,6	94,8	107,9	55,3
2012	98,3	97,8	96,1	99,3	55,4

2012-ben a teljes ipari értékesítés 55,4, a feldolgozóipari értékesítés 70,8%-a került kivitelre. Az **ipari export** – a 2011. évi 7,9%-os bővülést követően – 0,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól, amely az első félév 1,0%-os növekedésének és a második félév 2,6%-os visszaesésének a következménye. Ezen belül a tizenhárom feldolgozóipari ág együttes külpiaci eladásai gyakorlatilag stagnáltak (-0,3%). Hónapok tekintetében – hasonlóan a termeléshez – a mélypont decemberben volt: ekkor az ipar kivitele 9,6%-kal volt alacsonyabb az egy évvel azelőttihez képest. Két évtizedes távlatban – leszámítva a pénzügyi-gazdasági válság okozta 2008. évi stagnálást és a 2009-es 18,8%-os visszaesést – egészen mostanáig minden évben nőtt az ipar kivitele.

3. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének alakulása, 2005. év havi átlaga = 100,0

2012-ben az értékesítés 44,6%-a került a belföldi felhasználóhoz. A hazai eladások az összes értékesítésből 2008 óta mintegy 6,0 százalékpontos súlyvesztést szenvedtek el az elmúlt 5 évben a csökkenő beruházások és fogyasztás következtében. Az **ipar belföldi értékesítésében** 2007 volt az utolsó növekedést hozó esztendő és az azóta tartó csökkenési tendencia 2012-ben sem változott: az eladások 3,9%-kal mérséklődtek 2011-hez viszonyítva és az éven belüli mélypontot – a 12,2%-os visszaeséssel – novemberben érte el.

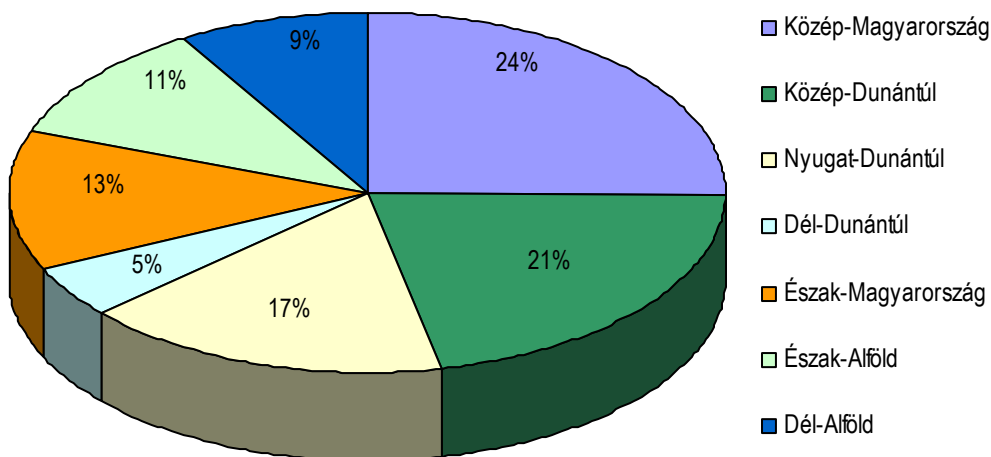
Míg 2009-ben, a válság mélypontján minden régióban visszaesést mértünk, addig a következő két évben az összes régióban növekedés történt. 2012-ben már differenciálódás következett be: **Magyarország területi egységei** közül az ipari termelés két régióban nőtt, négyben viszont csökkent az előző évhez képest

A legnagyobb mértékű, 12,6%-os növekedés a dél-alföldi régióban következett be (ezen belül Bács-Kiskun megyében – elsősorban a befejeződött beruházások révén üzembe helyezett járműipari kapacitások miatt – 33,3%-kal emelkedett a termelés). Ezzel a régió az előző évi harmadik helyről az első helyre ugrott a termelésbővülés tekintetében, míg az ipari termelésből való részesedés vonatkozásában az utolsó előtti a sorban. A másik növekedést mutató régióban, Nyugat-Dunántúlon a bővülés üteme sokkal szerényebb mértékű, 0,8%-os volt. Észak-Alföld kibocsátása lényegében stagnált (+0,1%) az előző évhez képest.

Négy régióban 1,7 és 6,9% közötti volt a volumencsökkenés mértéke. A legnagyobb visszaesés Közép-Dunántúlon volt (6,9%-os), amelyhez elsősorban a híradás-technikai és elektronikus fogyasztási cikkek gyártó cégek piacvesztése és kapacitáscsökkentése járult hozzá. Ugyanerre az okra vezethető vissza egyes megyék – Jász-Nagykun-Szolnok és Somogy – termelés-csökkenése is.

4. ábra

Az ipari termelés értékének megoszlása régiók szerint, 2012

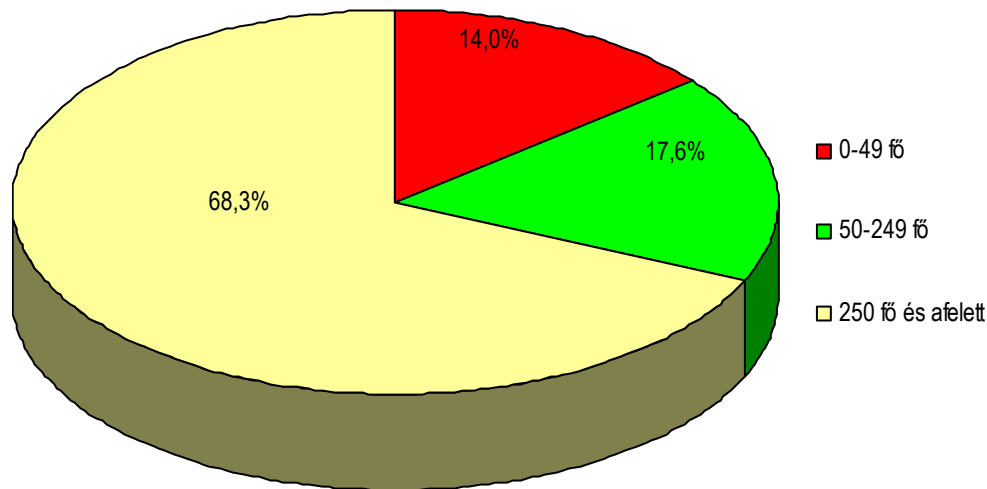

Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés

A létszám-kategóriák szerint képzett vállalatcsoportok közül (a teljes körű ipari adatok alapján) 2012-ben – az előző évtől eltérően – csak a közepes méretű (50–249 fős) vállalkozások **termelése** emelkedett (2,2%-kal), amelyek részesedése az ipari kibocsátásból 17,6% volt. A 2011-ben legnagyobb, 9,5%-kal bővülő kisvállalkozások (0–49 fős) körében 2012-ben 1,4%-kal mérséklődött a termelés az előző évhez képest.

5. ábra

Termelés létszám-kategóriáinként, 2012

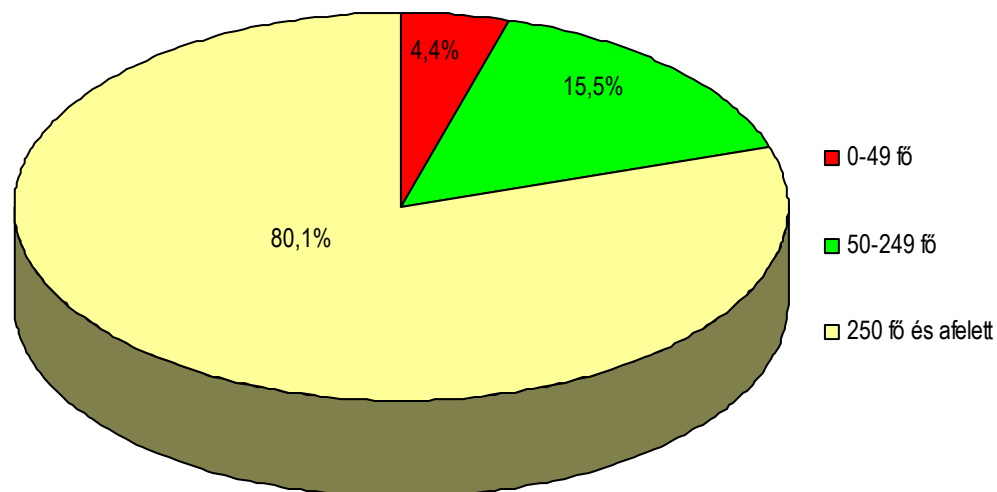

A nagyvállalatok aránya az ipari termelésen belül 2002 óta 70% körül mozog: 2012-ben a kibocsátás több mint kétharmadát (68,3%-át) adták. A 249 főnél nagyobb létszámmal működő vállalkozások termelése a 2011. évi 4,3%-os növekedést követően 2012-ben 2,8%-kal elmaradt az egy évvel korábitól. A közép- és nagyvállalkozások (a 49 főnél többet foglalkoztatók) együttesen az ipari termelés 86%-át adták, amely arány több éve gyakorlatilag változatlan.

A termeléshez képest az **ipari exportban** a nagyvállalatok koncentrációja erőteljesebb: 2012-ben a kivitel 80%-át a 249 főnél nagyobb létszámú vállalkozások adták. Az 50–249 fővel működő, közepes méretű cégek részesedése az exportból 15,5, az 50 főnél kisebb létszámú vállalkozásoké 4,4%.

6. ábra

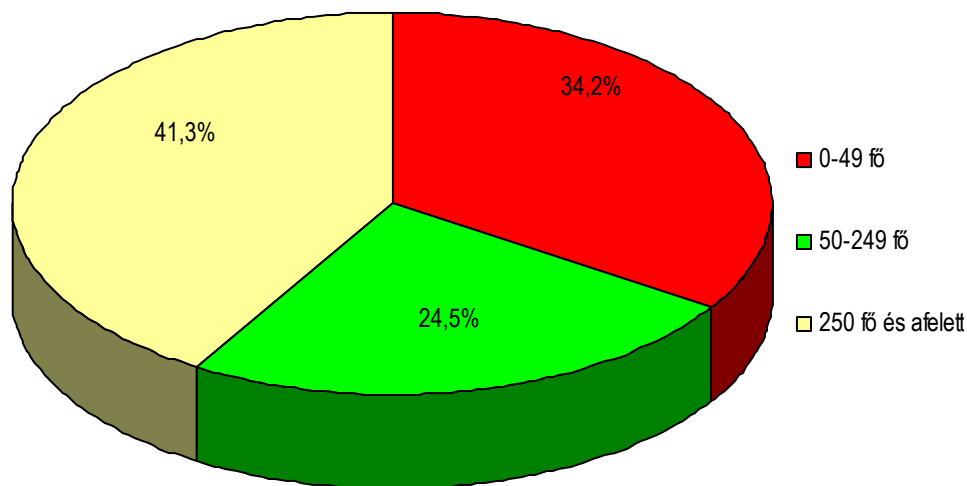
Exportértékesítés létszám-kategóriáinként, 2012

Az ipari belföldi értékesítésben a legnagyobb arányt (41,3%) szintén a nagyvállalkozások tették ki 2012-ben, ugyanakkor nem annyira meghatározó a szerepük, mint a termelésben és az ipari exportban. A 0–49 fővel működő kisvállalkozások az előzőnél kisebb arányban,

34,2%-kal részesednek a hazai eladásokban, míg a középvállalatok majdnem egynegyed részt képviseltek.

7. ábra

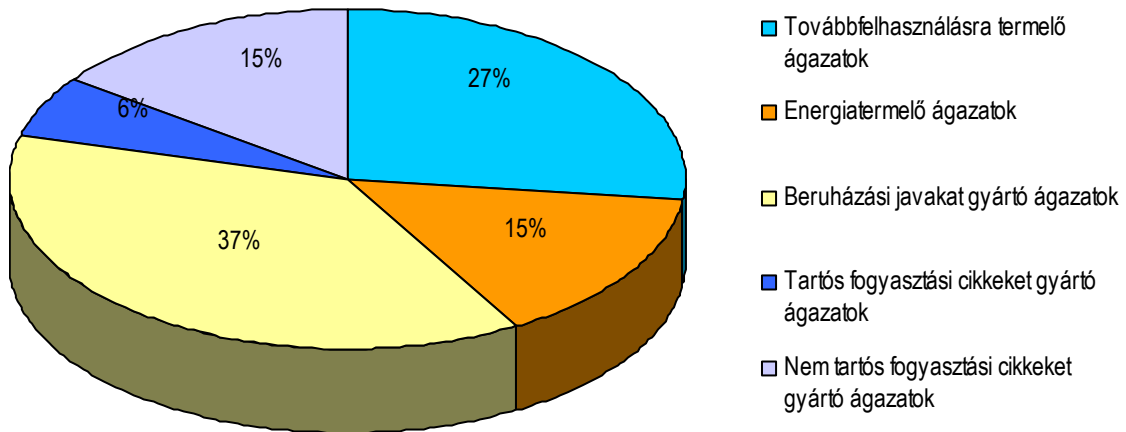
Belföldi értékesítés létszám-kategóriáinként, 2012

A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok szerinti termelés és értékesítés

A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok alapján megfigyelt **ipari termelés** 2012-ben az öt ágazatcsoportból kettőben emelkedett, háromban csökkent. Az előző évhez hasonlóan a legnagyobb mértékben, 2,5%-kal a nem tartós fogyasztási cikkeket kibocsátó ágazatok termelése nőtt. Az ipari termelés mintegy 15%-át kitevő ágazatcsoport hajtóereje leginkább az élelmiszeripar bővülése volt. Kismértékben, 1,0%-kal növekedett a – legnagyobb súlyú (37,5%) – beruházási javakat gyártó ágazatok kibocsátása is, elsősorban a járműipar kimagasló teljesítménye miatt. A gazdasági válság előtt, illetve még 2010-ben is a legjobban teljesítő ágazatcsoport, a – most a legkisebb súlyú – tartós fogyasztási cikkeket előállító ágazatok termelése 2012-ben jelentősen, 16,9%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Az energia- és továbbfelhasználásra termelő ágazatok kibocsátása együttesen 3,0%-kal csökkent, a két ágazatcsoport részesedése összesen 42%-ot tett ki.

8. ábra

Az ipari termelés megoszlása rendeltetés szerinti ágazatcsoportonként, 2012

A **belföldi értékesítést** tekintve 2012-ben egyedül csak a beruházási javakat gyártó ágazatok tudták növelni hazai eladásait, ezek értékesítése 4,8%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A legnagyobb mértékben, 9,7%-kal a tartós fogyasztási cikkeket gyártó ágazatokban csökkent a belföldi értékesítés.

Az ipari rendelések alakulása

A jellemzően rendelésre termelő és ezért megfigyelésbe bevont feldolgozóipari alágak többségénél az új rendelések év végi alakulásából az ipari termelés kedvezőtlen változása figyelhető meg. Az **összes új rendelés** 2012 decemberében 8,7%-kal kevesebb volt, mint az előző év azonos időszakában. Az új exportrendelések 7,8, az új belföldi rendelések 14,5%-kal csökkentek.

2012 decemberében az **összes rendelésállomány** – egy korábbi, nagyobb megrendelésnek köszönhetően – 47,5%-kal meghaladta az egy évvel ezelőtti, ezen belül az export rendelésállomány 51,8%-kal, míg a belföldi 1,8%-kal bővült.

5. Az ipari ágazak főbb jellemzői

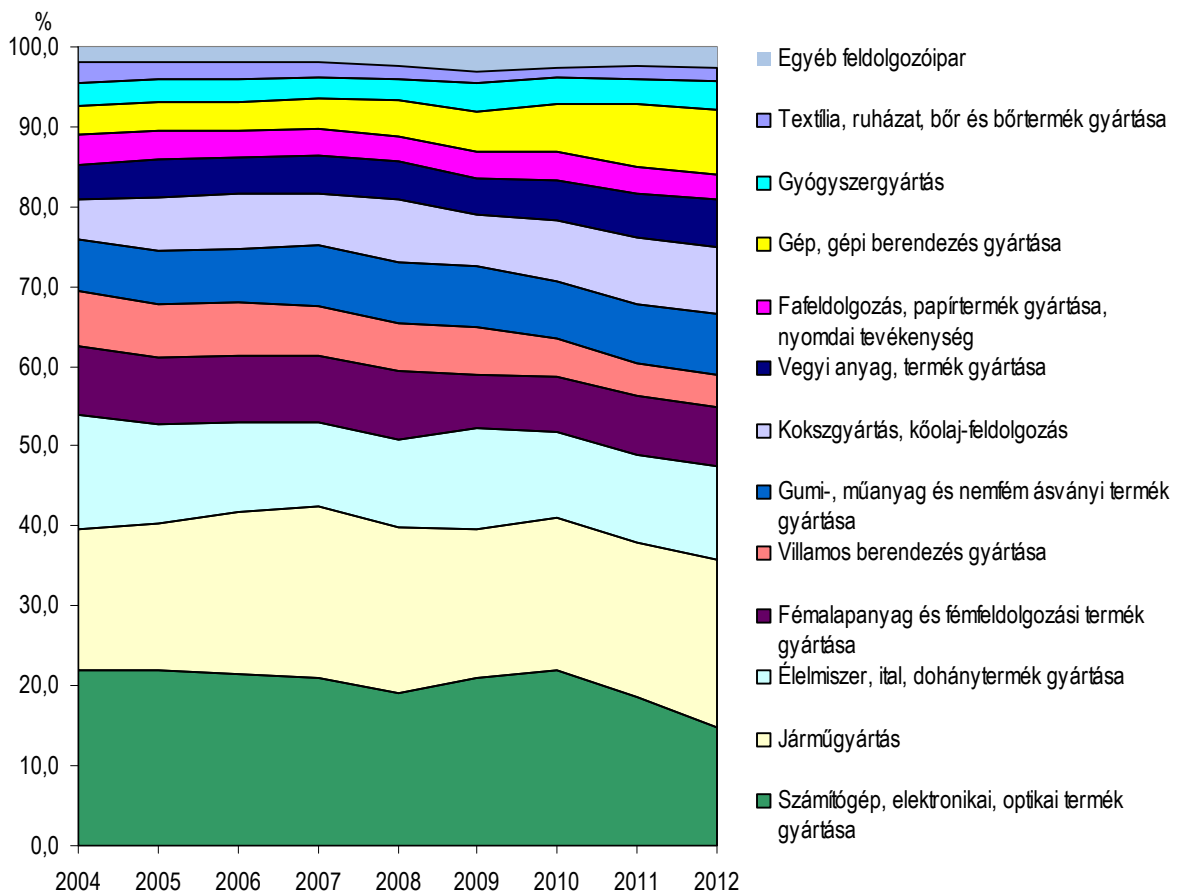
Az ipar nemzetgazdasági ágai közül 2012-ben a legkisebb súlyú – az ipari termelés 0,4%-át adó – **bányászat** termelésében a 2011. évi 10,2%-os növekedést követően 2012-ben 8,7%-kal bővült. (Az első nyolc hónapban emelkedett, az utolsó négyben viszont csökkent a termelés.) 2012-ben az öt ágazatot tekintve a legnagyobb mértékben, 123,4%-kal a bányászatból csupán 2,8%-ot képviselő fémtartalmú érc bányászata nőtt.

Az **energiaipar** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) kibocsátása 3,3%-kal kisebb volt, részben a lecsökkent ipari energiaigény, részben az előző évinél enyhébb időjárás hatására. Az Országos Meteorológiai Szolgálat közlése szerint 2012-ben az éves országos átlagos középhőmérséklet 0,5°C-kal magasabb volt, mint az előző évben. A villamosenergia-termelés, -ellátás alágazat 2,1%-kal növelte termelését, ezzel szemben az időjárás nagy „vesztése”, a gázellátás jelentősen, 17,5%-kal maradt el az egy évvel korábbitól. A harmadik alágazat, a gőzellátás, légkondicionálás kibocsátása 4,3%-kal csökkent.

A 2010. évi 11,9 és a 2011. évi 6,0%-os bővülést követően – az ipari termelés több mint kilenczetedét lefedő – **feldolgozóipar** 2012-ben 1,6%-kal mérséklődött, amely a lényegében stagnáló exportértékesítés és a 3,0%-kal mérséklődő belföldi értékesítés következménye. A feldolgozóipar 13 alága közül mindössze hatban történt növekedés. Éven belüli folyamatokat tekintve a mérséklődés egy stagnáló első és egy csökkenő második félév következménye.

9. ábra

A feldolgozóipar termelési értékének megoszlása az alágak szerint, 2004–2012

A feldolgozóipari termelés továbbra is kivitelfüggő: tíz alágban a termelés több mint fele jutott exportra, ezen belül ötben – mind a négy gépipari alágban és a gyógyszergyártásban – több mint 85 százalékos volt az arány.

A feldolgozóipar belföldi értékesítése 2007 óta minden évben elmaradt az előző évitől, 2012-ben 3,0%-kal maradt el az egy évvel korábitól. A feldolgozóipari értékesítés 29,2%-a került a belföldi felhasználókhoz. A tizenhárom alág közül hétben figyelhető meg a hazai kereslet kedvezőtlen alakulása.

Gépipar

A feldolgozóipari termelés közel felét előállító **gépipari alágak** kibocsátása együttesen 3,2%-kal maradt el az egy évvel korábitól. Az alágcsoport vállalkozásaira az erős exportorientáltság a jellemző: az eladásaik 92%-a irányul külföldre és a feldolgozóipar exportértékesítésének közel kétharmada hozzájuk köthető. A nagyvállalatok szerepe kiemelkedő a gépiparban: a termelés közel kilenctizedét állítják elő a legalább 250 főt foglalkoztató cégek.

A **járműgyártás** az ipari termelés motorjává nőtte ki magát: az alág vállalkozásai gyakorlatilag húsz éve – a tartós keresletnek köszönhetően – szinte minden évben számottevően növelték termelésüket. Ezt a növekedési trendet csak a 2002. évi lassulás és a 2008–2009-es gazdasági válság hatására bekövetkezett visszaesés akasztotta meg. 2011-től – 20% körüli aránnyal – már a feldolgozóipar legnagyobb alága is lett, ezzel átvéve a szerepet a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásától. A járműgyártás kibocsátása 2012-ben jelentősen – a gépipari alágak közül a legnagyobb mértékben –, 8,5%-kal emelkedett. Az alág kimagasló teljesítménye kizárólag az összes értékesítésből több mint 93%-ot képviselő külpiaci eladások közel 11%-os bővülésének köszönhető. (A feldolgozóipar exportértékesítéséből 27,5%-kal részesedett az alág.) Ezzel szemben belföldi értékesítése számottevően, 9,2%-kal lett alacsonyabb, mint 2011-ben.

A járműgyártás alakulását három szakágazat határozza meg: a termelés közel felét adó közúti gépjármű gyártásában 13,6%-kal, míg a 17,5%-kal részesülő jámúvillamossági, -elektronikai készülékek gyártásában 25,3%-kal termeltek többet 2012-ben az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Ezzel szemben a mintegy 30%-os súlyú közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában 4,7%-os visszaesést regisztráltunk. A három szakágazat a termeléshez hasonló arányban részesedett az alág exportjából (51, 18, illetve 27%).

A járműgyártás csaknem egészét négy, hazánkban megtelepedett multinacionális cég tevékenysége, illetve az ezzel összefüggő alkatrészgyártás határozza meg. A 2011-ben felépített új autógyár, a Mercedes 2012 áprilisában tért át a próbagyártásról a sorozatgyártásra és év végére már két műszakban termelt. A járműipari gyárak az elmúlt közel húsz évben a személygépkocsi, a gépjárműmotor és az alkatrészgyártás területén nagy értékű beruházásokat valósítottak meg és 2012-ben is jelentős gyárbővítéseket hajtottak végre (csarnoképítés, felújítások, új gyártósorok telepítése).

A feldolgozóipari termelésből 15%-kal részesedő **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása** a második legnagyobb súlyú volt 2012-ben. (2003-tól 2006-ig, illetve 2009–2010-ben a termelési részesedés tekintetében még az első helyen állt a feldolgozóipari alágak rangsorában.) A járműgyártáshoz hasonlóan a válság éveiben, 2008–2009-ben az alág kibocsátása erőteljesen visszaesett (2,7, valamint 14,5%-kal), viszont 2010-ben az átmeneti konjunktúra hatására kiugróan megnőtt (22,3%). A 2011. évi 5,2%-os csökkenést követően az iparág 2012-ben – éves szinten az eddigi legnagyobb mértékű – 17,9%-kal visszaesett. Az alág teljesítményét néhány, elsősorban külpiacra termelő multinacionális vállalat határozza meg, amelyek a hazai exportban is az elsők közé tartoznak. A feldolgozóipari exportértékesítés egyötödét adó számítógép-, elektronikai, optikai termék gyártásának exportvolumene – a termeléssel összhangban – jelentősen, 17%-kal visszaesett.

Az alág termelésének kétharmadát két alágazat adja. A nagyobb súlyú, a mintegy 37%-ot kitevő híradás-technikai berendezés gyártása 2012-ben 26,2%-kal alacsonyabb volt, mint egy évvel korábban. Az alágazat vezető cégei erős piacvesztést könyvelhettek el, mivel nem

tudtak időben reagálni az új technológiai kihívásokra, így az új generációs operációs rendszerekkel nem tudták felvenni a versenyt. Ez jelentős létszámcsökkentéssel és a beruházások visszafogásával járt együtt. Az alágazathoz tartozó hazai mobiltelefon gyártást is jelentős veszteség érte: a beszállítók közelsége miatt Nokia Ázsiába helyezte át a telefonkészülékeinek összeszerelését. A kisebb súlyú, az alág közel 30%-át adó elektronikus fogyasztási cikk gyártása szintén számottevően, 23,5%-kal csökkent, nagyrészt a külpiazi kereslet kedvezőtlen alakulása miatt. Mindkét alágazatban a hazai eladások aránya elenyésző és az exportértékesítés volumene egyaránt 25% körüli mértékben visszaesett. Ezzel szemben jól teljesített viszont a számítógép, perifériás egység gyártása: a közel egyhatod súlyú alágazat termelése – az év utolsó négy hónapjában történt visszaesés ellenére – 10,9%-kal emelkedett, kizárólag a külpiazi értékesítésnek köszönhetően.

Az előző két évben kiugró növekedés következtében a termelési teljesítményét megduplázó, a feldolgozóipari kibocsátásból 8%-ot meghaladó mértékben részesülő **gép, gépi berendezés gyártása** 2012-ben kis mértékben, 0,9%-kal növelte a termelését. A gépipari alágak közül egyedül e terület termékei iránt nőtt meg a belső kereslet: a feldolgozóipari belföldi értékesítéséből 3,8%-kal részesedő belföldi eladások igen jelentősen, 14,1%-kal emelkedtek. Az alág árbevételének 87%-át adó exportértékesítés viszont 0,5%-kal mérséklődött.

Az alág majdnem 40%-át adó szakágazata, a – közútjármű- és légi motort nem tartalmazó – motor, turbina gyártása 2,5%-kal csökkent. Az iparág ezen kívül sokféle tevékenységet ölel fel a csap, szelep gyártásától kezdve a különféle szerszámgépek gyártásáig, azonban a 21 szakágazat egyenkénti súlya sehol sem éri el a 10%-ot.

A legkisebb súlyú gépipari alág a **villamos berendezés gyártása**, amely a feldolgozóipari termelés 4,2%-át teszi ki, termelése pedig 0,8%-kal elmaradt a 2011. évitől. Az alág kibocsátása 2008 óta folyamatosan csökken, az alágak többségéhez hasonlóan a legnagyobb – több mint 20%-os – visszaesés 2009-ben volt. Az értékesítés mindkét irányba 1–2% közötti mértékben mérséklődött.

Az alág legjelentősebb, több mint 30% súlyt képviselő alágazata a vezeték, kábel, szerelvény gyártása igen kis mértékben, 0,4%-kal meghaladta az előző év szintjét. A másik két meghatározó, egyenként több mint 25%-kal részesedő alágazat közül a villamos motorokat, áramfejlesztőket gyártó cégek termelése 8,5%-kal visszaesett, a háztartási készülékeket gyártóké ugyanakkor 1,3%-kal nőtt.

Vegyipar

Hasonlóan a gépipari alágak együttes teljesítményéhez, a **vegyipar** sem tudta növelni a termelését 2012-ben: volumene 2,5%-kal alacsonyabb volt 2011-hez képest. A gépiparhoz képest a vegyiparban alacsonyabb a nagyvállalatok koncentrációja, de így is a kibocsátás több mint háromnegyedét teszik ki.

A vegyipar legnagyobb és a feldolgozóipari rangsorban negyedik helyet elfoglaló (több mint 8%-ot képviselő) **kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás** kibocsátása az előző évinél gyorsabb ütemben, 9,7%-kal csökkent, amelyet nagyrészt az értékesítés több mint kétharmadát kitevő – és egyben a feldolgozóipar belföldi értékesítésének egyötödét adó – hazai eladások 10,1%-os visszaesése okozott. Ennek hátterében többek közt az üzemanyag iránti kereslet csökkenése áll, az áremelkedések miatt a lakosság egy része visszafogta a fogyasztást.¹

A 2011-ben még 7,7%-kal bővülő – a feldolgozóipari termelés mintegy 6%-át adó – **vegyi anyag, termék gyártása** 2012-ben gyakorlatilag az előző év szintjén maradt (-0,3%), amely a belföldi eladások 2,2%-os bővülésének és az exportértékesítés 1,6%-os mérséklődésének az eredménye.

¹ Az ESZ-95 ólmozatlan motorbenzin ára sokkal magasabb volt 2012-ben, mint a megelőző évben. 2012-ben az árak 407 és 449, míg egy évvel korábban 350 és 400 Ft közötti tartományban mozogtak. Az adatok a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által közzétett, a tárgyhónapban a fogyasztási norma szerinti üzemanyagköltség-elszámolással kapcsolatosan alkalmazható üzemanyagárakat tartalmazzák.

A vegyi anyag, termék gyártásán belül a legnagyobb, mintegy 60%-os részesedéssel rendelkező műanyag-alapanyag termék gyártása 2,6%-kal csökkent. A szakágazathoz két piacvezető – a magyar vegyipar bástyáinak számító – vállalat tartozik. A kazincbarcikai gyár (BorsodChem) idén dinamikus növekedést nyújtott, amelyhez hozzájárult az új TDI-2² üzem átadása is. A tiszaujvárosi gyár (TVK) ezzel szemben kevésbé tudta kihasználni kapacitásait: fő terméke, a polimer iránt a kereslet jelentősen csökkent. A többi 15 – heterogén tevékenységeket (mint például az ipari gáz, a műtrágya, festék, tisztítószer és testápolási cikkek gyártását) felölelő – szakágazat 0,1, és 11,4%-os súlyt képvisel, amelyek döntő többségében visszaesést regisztráltak.

Az előző két vegyipari alággal ellentétben a feldolgozóipari termelésből 3,6%-ot képviselő **gyógyszergyártásban** 4,3%-os bővülés történt, kizárólag az értékesítésből 86%-kal részesedő kivétel 5,4%-os élénkülésének köszönhetően. A hazai eladások számottevően, 6,5%-kal visszaestek az árszabályozásban és a támogatási rendszerben bekövetkezett kedvezőtlen változások miatt. A gyógyszeripar teljesítménye gyakorlatilag négy nagy gyógyszergyár termelésében koncentrálódik.

Az alágak közül szintén közepes (7,4%-os) súlyt képviselő **fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása** 2012-ben gyakorlatilag stagnált (–0,4%), amely a fémalapanyag gyártás (kohászat) ágazat 4,9%-os csökkenésének és a fémfeldolgozási termék gyártásának 4,2%-os növekedésének az eredője. Ez utóbbi termelésének alakulására főként a járműipari konjunktúra hatott. Az előző évi két számjegyes bővülést nem tudta megismételni, de a feldolgozóipar hazai eladásából egytizeddel részesülő (ebben a tekintetben a harmadik legnagyobb alág) fémalapanyag és fémfeldolgozási termékek belföldi értékesítése 2012-ben is nőtt (2,9%). Az összes eladásból több mint hat tizedet kitevő kivétel viszont gyakorlatilag stagnált (–0,3).

Az alág jelentősebb szakágazataiból a legnagyobb mértékben, 32,4%-kal a mintegy 17%-os súlyt adó fémszerkezet gyártása emelkedett ki.

A feldolgozóiparon belül közepes (7,5%-os) termelési súlyú **gumi-, műanyag és nemfém ásványi (építőanyag) termék gyártása** alágat csak részben soroljuk a vegyipar kategóriájába, mivel a nemfém ásványi termék gyártása nagyrészt az építőanyagipart foglalja magába. Az alág kibocsátása 1996 óta 2009 kivételével folyamatosan növekszik és 2012-ben 0,6%-kal is emelkedett az előző évhez viszonyítva. Az alág – hasonlóan a feldolgozóipari alágak többségéhez – elsősorban exportra termel, a külpiacon történő értékesítés volumene 7,0%-kal növekedett. A meghatározó nagyvállalatok a piac megtartása érdekében 2012-ben is gyárbővítést és egyéb kapacitásnövelő beruházásokat hajtottak végre.

A két vegyipari alágazatból a gumitermék gyártása nőtt dinamikusabban, 7,4%-kal, míg a műanyag termék gyártása csupán 1,2%-kal haladta meg az előző év szintjét. A feldolgozóipari súlyát tekintve 2,2%-kal részesedő nemfém ásványi termék gyártása 5,9%-kal csökkent, összefüggésben az építőipar 2012. évi azonos mértékű visszaesésével.

Élelmiszeripar

2012 folyamán a feldolgozóipar harmadik legnagyobb – a mintegy 12%-át adó – alágát, az **élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása** növekedett (4,4%). Ez a második év volt, hogy emelkedett a kibocsátás, mert az azt megelőző négy évben (2007-től 2010-ig) minden esztendőben – 0,7 és 6,7% között – csökkent. A 2012. évi termelésbővülést elsősorban az értékesítés több mint egyharmadát – és a feldolgozóipari kivétel 6,0%-át – képviselő exporteladások 10,4%-os élénkülésének köszönhető, amely a külkereskedelmi termékforgalomban is megmutatkozott. Közel 10 év visszaesését szakították meg a feldolgozóipar belföldi értékesítéséből a legnagyobb arányban – több mint 25%-kal – részesedő élelmiszeripar hazai eladásai: 2012-ben 1,3%-kal nőtt. Ez annak ellenére

² A TDI (toluilléndiizocianát) mint poliuretán-alapanyag fő felhasználási területe a bútóipar, a járműipar és a festékipar.

következett be, hogy a mezőgazdaság a rendkívüli szárazság miatt rossz évet könyvelhetett el.

Az élelmiszeripari termelés több mint negyedét kitevő húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása alágazat termelése 2,9%-kal növekedett, főként a belföldi értékesítés felfutásának köszönhetően. A közepes súlyú (7-10%) alágazatokból a növényi, állati olaj gyártása 9,1, a malomipari termék, keményítő gyártása 8,7, míg a takarmány gyártása 7,2%-kal bővült. Az előző évben jóval magasabb növekedést (17,3%) mutató gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás kibocsátása 2012-ben csak 4,3%-kal emelkedett. Az egész alágból 13,4%-ot képviselő italgyártás – amely termékeit jobban tudta értékesíteni külföldön, mint itthon – nem érte el az előző év szintjét. Az igen kis súllyal jelenlévő dohánytermék gyártása kiugróan, 35,1%-kal nőtt, amelyhez egy kapacitásnövelő beruházás is hozzájárult.

Könnyűipar

A feldolgozóipari kibocsátásból 3,2%-os súlyt adó **fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység** termelése 1,4%-kal csökkent. A három különböző tevékenységű ágazatot felölelő területen csak a – bútort nem tartalmazó – fafeldolgozás, fonottáru gyártása tudta növelni kibocsátását, 2,4%-kal. A másik két ágazat termelése ellentétesen alakult: az alág kibocsátásának több mint felét adó papír, papírtermék gyártása 0,4%-kal, a nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenységé 7,0%-kal csökkent.

A feldolgozóipar legkisebb alágának számító **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** 3,0%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A belföldi értékesítést tekintve az alágak közül ezen alág hazai értékesítése nőtt a legdinamikusabban, 18,7%-kal.

A három ágazat közül a legnagyobb, mintegy 40%-ot képviselő ágazat, a bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása 14,5%-kal, a ruházati termék gyártása 1,5%-kal csökkent. Ezzel szemben a textília gyártása számottevően, 12,6%-kal emelkedett, amelyen belül a legdinamikusabban a gépjármű huzatokat is előállító műszaki textiláru gyártása nőtt.

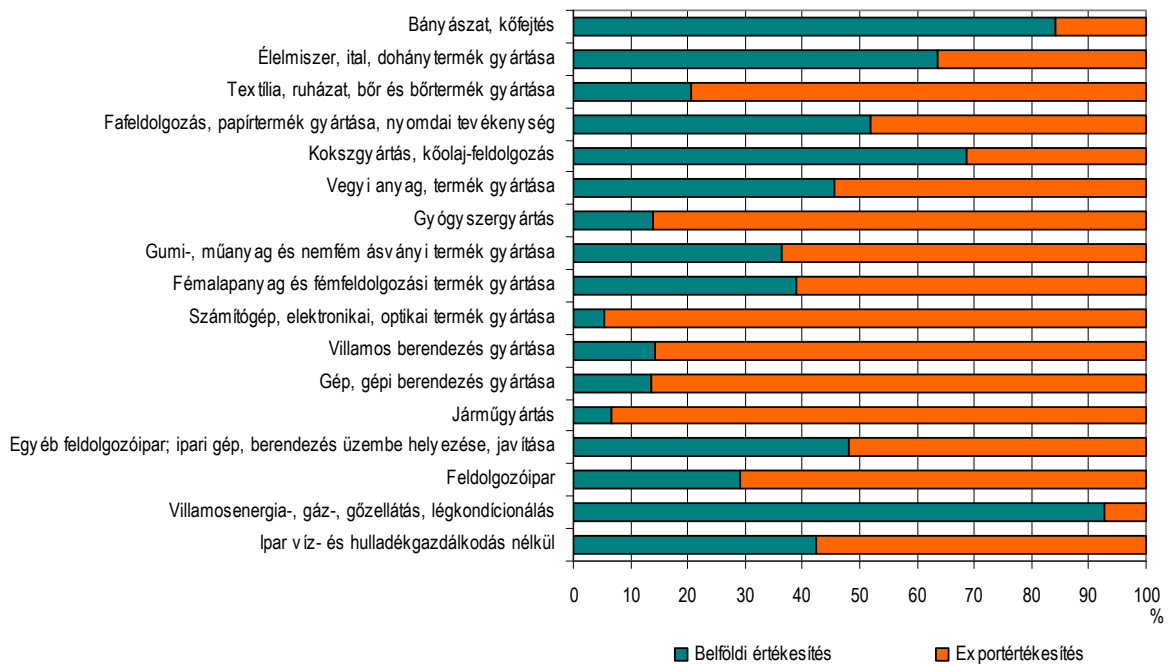
Egyéb feldolgozóipar

A feldolgozóiparból 2,7%-kal részesedő – a máshová be nem sorolható tevékenységeket összegyűjtő – **egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása** teljesített a legjobban az alágak közül: a termelés 10,6%-kal bővült 2012-ben. A feldolgozóipari exportértékesítés legnagyobb növekedési ütemét, 11,1%-ot a feldolgozóipari kivitel 2,0%-át adó egyéb feldolgozóipar nyújtotta.

A legnagyobb, a közel egynegyed súlyt kitevő orvosi eszköz gyártása jelentősen, 14,2%-kal nőtt.

10. ábra

A belföldi és exportértékesítés megoszlása az iparon belül, 2012

Az ipari szerkezet változása

Az elmúlt közel tíz évre visszatekintve folytatódott az **ipari termelés ágazati szerkezetének átalakulása**: az ipari termelés – összehasonlítói áron számított – ágazati összetételében tovább nőtt a **gépipar** aránya. Jelentősen változott a gépipari termelés (és egyben az export) belső szerkezete is. A gépipari alágak együttes súlya 2004 óta 8,6 százalékponttal emelkedett: 2012-ben a négy gépipari alág együttesen az ipari termelés 44,6%-át adta, míg ez 2004-ben még csak 36%-ot tett ki. Ezen belül a járműgyártás növelte a legnagyobb mértékben részesedését, 5,7 százalékponttal.

Az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása iparon belüli súlya tendenciaszerűen évek óta csökken – a nyolc év alatt összesen 3,1 százalékponttal –, 2012-ben 10,9%-ra mérséklődött, de még így is az ipar harmadik legnagyobb ága maradt. Számottevően csökkent a kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás (2,3 százalékponttal), valamint a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártásának (2,2 százalékponttal) a súlya. Gyakorlatilag évről évre szorultak vissza a könnyűipari termékeket előállító ágazatok; ipari arányuk 2004-től 2012-ig 0,9 százalékponttal mérséklődött.

Az ipar ágazati szerkezete a bruttó termelés értéke alapján

Ágazat		2012. évi árszinten, %		
		2004	2008	2012
kódja	megnevezése			
B	Bányászat, kőfejtés	0,5	0,5	0,4
CA	Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	14,0	9,8	10,9
CB	Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	2,2	1,5	1,4
CC	Fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	3,1	2,7	3,0
CD	Kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás	10,1	9,1	7,8
CE	Vegyí anyag, termék gyártása	5,6	5,0	5,4
CF	Gyógyszergyártás	2,8	2,6	3,3
CG	Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	6,0	7,1	6,9
CH	Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	9,1	8,4	6,9
CI	Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	12,6	16,0	13,8
CJ	Villamos berendezés gyártása	6,7	6,0	3,9
CK	Gép, gépi berendezés gyártása	3,0	3,8	7,6
CL	Járműgyártás	13,7	17,9	19,3
CM	Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	1,7	2,1	2,5
C	Feldolgozóipar	90,6	92,0	92,8
D	Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	8,9	7,5	6,8
B+C+D	Ipar víz- és hulladékgyártás nélkül, a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások	100,0	100,0	100,0

6. Az ipar beruházásai

Az iparban - előzetes adatok alapján – 1 496 milliárd Ft-ot fordítottak 2012-ben beruházásokra, összehasonlításként 2,3%-kal kevesebbet az egy évvel korábbinál. A nemzetgazdaság egészében csökkentek a beruházások 2012-ben: 5,2%-kal. Az ipari beruházások mérséklődése az elmúlt év magas bázisával magyarázható (2011-ben 17,7%-kal nőtt a beruházások volumene).

2012-ben az ipar nemzetgazdasági ágai közül az energia szektorban jelentősen, 38,6%-kal visszaestek a beruházások az egy évvel korábbihoz képest. Ennek oka, hogy 2011-ben jelentős beruházások fejeződtek be a villamosenergia-termelés, -ellátás szakágzatban (Gönyűn átadták az új erőművet, a Dunamenti Erőmű G-3-as blokkját, és a Budapesti Erőmű gázturbináját is felújították). A **bányászatban** 23,9%-kal csökkentek a beruházások, amely szintén az előző évben végrehajtott nagyobb, illetve 2012-ben lezárult beruházásoknak köszönhető. Az ipar összes beruházásának 89,1%-át adó **feldolgozóiparban** (a 2011. évi kiugróan magas 24,2%-os növekedés után) szerényebb mértékben, mindössze 4,9%-kal emelkedtek a beruházások.

A tizenhárom feldolgozóipari alág közül ötben nőttek a beruházások az előző évhez képest. Közülük két gépipari alág a feldolgozóipari beruházások közel felét teszi ki. 2012-ben a **járműgyártásban** – 2011-hez hasonlóan – 30,5%-os bővülést eredményező nagyberuházásokat hajtottak végre. A megvalósult fejlesztések elsősorban a gépjárműmotor-gyártó kapacitások növelésére irányultak. A **gép, gépi berendezés gyártása** alág beruházásai 19,4%-kal emelkedtek.

A **villamos berendezés gyártása** területén a 2011. évi 10%-os visszaesés után 2012-ben a beruházások több mint egynegyedével nőttek az előző évhez képest. Bővültek még a beruházások 2,9%-kal a **fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása** alágban, melyben környezetvédelmi beruházásokat hajtottak végre. A kis súlyú **egyéb feldolgozóipari** alág területén 9,2%-kal nőtt a beruházási teljesítmény.

A **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** területén volt a legnagyobb mértékű a visszaesés (35,3%) 2012-ben, mert az előző évben több vállalkozás nagyberuházást hajtott végre.

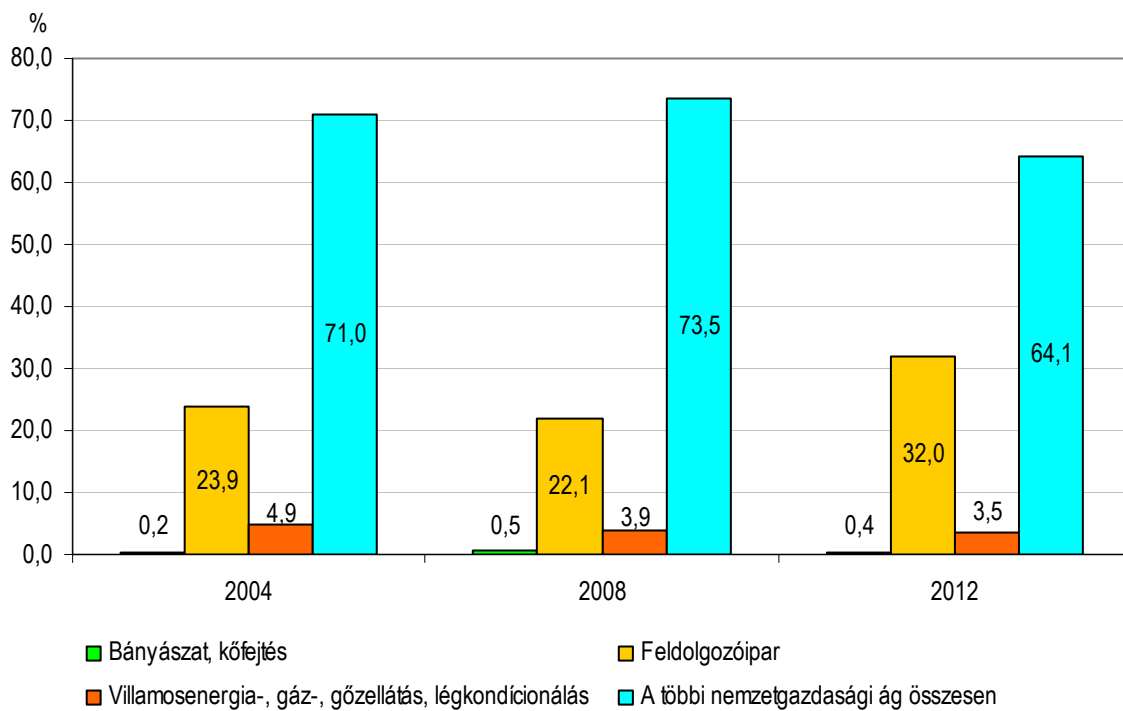
Több mint egynegyedével volt alacsonyabb a beruházási kedv a **számítógép, elektronika, optikai termékek** gyártásában. Az ágazatba tartozó nagyvállalatok már az elmúlt évben visszafogták a fejlesztéseiket.

A **vegyi anyag, termékek gyártása** területén a 2011. évi kiemelkedő 25,6%-os növekedés után 2012-ben a beruházások 15%-kal maradtak el az előző évihez képest, köszönhetően annak, hogy akkor több vállalkozás fejezte be nagyberuházását. Szintén a magas bázis járult hozzá a **gyógyszergyártásban** mért 6,6%-os csökkenéshez. 2011-ben több gyógyszergyár is új termékek gyártásához kapcsolódó gyártósorral bővítette termelését, kapacitásuk növeléséhez szükséges beruházásokat hajtott végre.

Az **élelmiszeriparban** 8,7%-kal visszaestek a beruházások, annak ellenére, hogy az ágazatba tartozó több vállalat komolyabb fejlesztést hajtott végre. A kis és közepes méretű vállalkozások beruházási teljesítménye nagymértékben elmarad az elmúlt évitől.

A beruházásaikat nem növelő alágak közé tartozott a kis súlyú ágazatok többsége, mint például a textilipar, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása (13,7%), a felfeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység (1,1%), valamint kocsigyártás, kőolaj-feldolgozás (2,5%).

Az ipar beruházásainak aránya

7. Az ipari árak

Az **ipari termelői árak** 2012-ben az előző évhez viszonyítva összességükben 4,3%-kal emelkedtek. Ezen belül a belföldi értékesítések árszintje 5,4%-kal, az exporté 3,6%-kal nőtt.

A **feldolgozóipari ágazatok** árszintje 4,0%-kal emelkedett. Legnagyobb mértékben a **kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás** (14,7%), a **vegyi anyag, termék gyártása** (11,3%) és a **gyógyszergyártás** (9,1%) árai változtak – az alapanyagok világpiaci ármozgásának következtében.

A jelentős súlyt képviselő ágazatokat tekintve alig változtak az árak 2011-hez képest a **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása** (0,8%) és a **járműgyártás** (1,0%) területeken. Az **élelmiszeripari** termékek árai a 2011. évi 8,9%-os áremelkedésnél 2012-ben kisebb mértékben, 6,0%-kal emelkedtek. Az árakra jelentős hatással volt a szélsőséges időjárás alakulásának következtében az alapanyagok és takarmányok árainak emelkedése.

Az **energiaárak** növekedése éves szinten átlagosan 5,9%-kal emelte a **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** ágazat árait a hatósági árképzés és az energiatőzsdei árváltozások miatt. Ezen belül a **gázellátás** árszintje 16,3%, a **villamosenergiaé** –0,3%, a **gőzellátás, légkondicionálásé** 6,3%-kal változott az előző év egészéhez viszonyítva.

A belföldi értékesítést tekintve a kokszgyártás, kőolaj-feldolgozás (15,3%), a vegyi anyag, termék gyártása (9,4%), az élelmiszeripari és számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása ágazatok (5,2–5,2%) árai emelkedtek jelentősen. Csökkentek az árak az egyéb feldolgozóipar területén (1,7%), valamint a textília, ruházat, bőr és bőrtermék (0,3%) gyártás esetében. A gyógyszergyártás hazai árainak 2,3%-os visszaesésében a generikus készítményeket gyártók között meghirdetett vaklicit is szerepet játszott.

A forintban mért **exportértékesítési árak** éves összehasonlításban 3,6%-kal emelkedtek, miközben a forint 2012. évi árfolyama a 2011. évihez mérten az euró esetében 3,7, a dollár esetében 12,2%-kal gyengült.

Minden nemzetgazdasági ágban nőttek az exportértékesítési árak, a feldolgozóipar összességében 3,5%-os növekedést mutat, ezen belül jelentősebb áremelkedést a **kokszgyártás, kőolajfel-dolgozás** (13%), a **vegyi anyag, termék gyártása** (12,7%) és a **gyógyszergyártás** (11,6%) esetében mértünk. Az exportban jelentős súlyt képviselő **számítógép, elektronikai, optikai termékek** (0,5%) és a **járműgyártás** (1,0%) árai az előző évi szinthez közel maradtak. Az **energiaárak** szintén nagyobb mértékben, 10,5%-kal haladták meg az egy évvel korábbi szintet.

Jelmagyarázat:

- = a megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- 0 = a mutató értéke olyan kicsi, hogy kerekítve zérust ad.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Szöllősiné Szép Adrienn főosztályvezető

További információ: Mikó Ildikó

Telefon: (+36-1) 345-6876, e-mail: ildiko.miko@ksh.hu